

1. Juledag

Salmevalg

100: Kimer, I klokker!

122: Den yndigste rose er funden

114: Hjerte, løft din glædes vinger

125: Mit hjerte altid vanker

112: Kom, alle kristne

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes

I begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Han var i begyndelsen hos Gud. Alt blev til ved ham, og uden ham blev intet til af det, som er. I ham var liv, og livet var menneskers lys. Og lyset skinner i mørket, og mørket greb det ikke.

Der kom et menneske, udsendt af Gud, hans navn var Johannes. Han kom for at aflægge vidnesbyrd, han skulle vidne om lyset, for at alle skulle komme til tro ved ham. Selv var han ikke lyset, men han skulle vidne om lyset.

Lyset, det sande lys, som oplyser ethvert menneske, var ved at komme til verden. Han var i verden, og verden var blevet til ved ham, og verden kendte ham ikke. Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham. Men alle dem, der tog imod ham, gav han ret til at blive Guds børn, dem, der tror på hans navn; de er ikke født af blod, ikke af køds vilje, ikke af mands vilje, men af Gud.

Og Ordet blev kød og tog bolig iblandt os, og vi så hans herlighed, en herlighed, som en Enbårne har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed.

Prædiken

Så er ventetiden forbi: Glædelig jul!

Da jeg spurgte nogle børn på et tidspunkt, hvorfor vi fejrer jul, svarede én af dem: så bliver Jesus født!

Se, det var jo et meget flot svar. For ganske vist blev Jesus født for godt 2000 år siden, men Jesus er ikke færdig med at blive født, også i dag tager han bolig iblandt os – selvom den bolig ikke har den samme konkrethed, som en stald lidt uden for Betlehem.

Jesu fødsel er en fuldstændig lammende begivenhed, der for altid ændrede forholdet mellem Gud og mennesker. Den evige Gud, den fjerne Gud, den Gud, der skabte himmel og jord, og som på den sidste dag skabte mennesket i sit billede – tog bolig iblandt os. Da Salomo havde bygget sit tempel, som man kaldte Guds bolig, udbrød han ved indvielsen: ”Bor Gud da på jorden? Nej, himlen og himlenes himmel kan ikke rumme dig; hvor meget mindre da dette hus, som jeg har bygget?” Gud er den universelle, der er bag ved alt; det er Gud, der skabte jorden blot ved et ord. Mere skulle der ikke til. Det er Gud, der er så frygtindgydende, at man ikke kan holde til at se ham: ”Du får ikke lov til at se mit ansigt, for intet menneske kan se mig og beholde livet;” sådan sagde Gud til Moses, da israelitterne vandrede igennem ørkenen. Gud er som solen – solen giver liv, men kommer man for tæt på, så går det galt. På den måde er Gud både livgivende og ødelæggende, og derfor er Gud både tillidsvækkende og frygtindgydende. Hvis nogen synes, det er svært med Gud i Det Gamle Testamente, så forstår jeg det godt; men hvis vi

holder fortællingerne i Det Gamle Testamente op som et spejl på vores liv, så er fortællingerne ofte meget mere erfaringsnære end fortællingerne i Det Nye Testamente. Det er fordi, at Det Gamle Testamente helt overordnet set tager udgangspunkt i vores hverdag – hvor Gud så griber ind. På den måde er Gud ofte alligevel meget nærværende i Det Gamle Testamente. Men når vi forestiller os Gud i dag, så ser vi stadig ofte op mod himlen, og måske tænker vi: Guds plads er deroppe et sted. Oplevelsen af den fjerne Gud, den ubegribelige magt, er meget lettere at kapere, end fortællingen om, at Gud bliver født.

Og så er det faktisk det, der sker. Perspektivet i skabelsesberetningen er universelt – det er alting, der bliver til, og Adam og Eva er menneskelige arketyper, der i en mytisk fortælling gennemlever det, som alle mennesker på et eller andet tidspunkt vil erfare i deres liv – at de først forstod, hvad der var godt og ondt, da de havde gjort, hvad de ikke måtte. I modsætning til det universelle perspektiv i skabelsesberetningen, er perspektivet i fortællingen om Jesu fødsel så lokal, som noget kan blive.

Det er en forunderlig fortælling om, at den allerstørste magt, den ene almægtige, bliver født som den afmægtigste af alle skabninger – et menneskebarn. Salmeforfatterne har igen og igen udfoldet det tema. Efter prædikenen skal vi for eksempel synge ”Mit hjerte altid vanker”, i tredje vers hedder det:

Men ak! hvad skal jeg sige,
når jeg vil tænke på,
at Gud af Himmerige
i stalden ligge må,
at Himlens fryd og ære,
det levende Guds Ord,
skal så foragtet være
på denne slemme jord!

Hvis man ser igennem fingre med salmens pietistiske verdensbillede, at det himmelske er skønt og det jordiske er slemt, så udtrykker den netop det ubegribelige i, at den Gud, der ikke kan rummes i noget prægtigt tempel, ikke engang i himlenes himmel, den Gud har fået sit hjem i

favnen hos en simpel kvinde: ”At Gud af Himmerige i stalden ligge må.”

I prologen til Johannesevangeliet som er prædiketeksten til i dag, er det udtrykt knapt så malerisk, som vi er vant til det fra juleevangeliet, alligevel er det også et juleevangelium i Johannesevangeliet. Styrken i Johannesevangeliet er, at her er sammenhængen mellem Jesus, det levende Guds Ord, og det skabende Ord, det Ord, der var i begyndelsen, og som er Gud, helt tydelig. Om det Ord siger bibelteksten: ”Og Ordet blev kød og tog bolig iblandt os.”

Men hvad skal vi bruge det til? Hvorfor vælger Gud lige pludselig, at alt skal være anderledes. Hvorfor bliver Ordet kød og tager bolig iblandt os? Hvorfor blev Jesus født?

Det svarer en anden af dagens tekster på, nemlig epistlen fra 1. Johannesbrev.

”Derved er Guds kærlighed blevet åbenbaret iblandt os: at Gud har sendt sin enbårne søn til verden.”

Jesus blev altså født for at åbenbare Guds kærlighed. Sagt med andre ord: Hvis vi vil begribe Guds kærlighed, så skal

vi se på Jesus. Når vi ser på Jesus i dag, så er det naturligvis hele Jesu liv, der tæller med; men hvis vi et øjeblik nøjes med at betragte barnet i stalden i favnen hos Maria, med Josef i baggrunden, englene, der synger: ”Ære være Gud i det højeste og på jorden.” Samt hyrderne, der sad i en af verdens afkroge, hvor historiens vingesus ikke var det første, der faldt dem i tankerne, og pludselig befinder de sig midt i en af verdenshistoriens største begivenheder. Bliver vi stående der et kort øjeblik, hvad er det så for en kærlighed, der kommer til udtryk?

Det er en moders kærlighed til sit barn. Det er måske den næreste relation, der findes. Der er meget langt fra scenen i krybberummet, til Moses, der ikke måtte se Guds ansigt. I krybberummet viser Gud sin kærlighed, ved at overlade sig selv til helt almindelige menneskers omsorg. Det er ikke fordi, at Jesus er Gud, at Maria er en god mor – for det går vi altid ud fra, at Maria var – det er fordi, hun ikke kan være andet end en god mor over for sit barn. På den måde bliver Gud, i det øjeblik han lader sig føde, for mig at se den Gud, der vækker barmhjertigheden – fordi vi ikke kan lade være.

Derfor er julen så magisk for os: Fordi Gud er til i nærheden – i det møde, som alle mennesker har en længsel efter, det er nemlig i mødet, vi bliver til.

Scenen i krybberummet er en utrolig tillidserklæring fra Gud til os. Hvis vi tænker på alle de problemer, Gud har haft med menneskene, og overvejer alt det, Gud har forsøgt sig med, for at menneskene kunne lære at behandle hinanden ordentligt, så er det svært at forestille sig, at Gud turde lægge sit liv i hænderne på to mennesker. Derfor fortsætter 1. Johannesbrev også således:

”Deri består kærligheden: ikke i at vi har elsket Gud, men i at han har elsket os.”

Begyndelsen på evangeliet er Guds kærlighed. Og forundret kan vi spørge: Jamen, hvad har vi gjort for at fortjene den kærlighed? Intet. For kærligheden handler ikke om fortjeneste, kærligheden handler om at møde mennesker, som de er – med troen på dem. Og kærligheden forandrer mennesker, fordi den ikke vil forandre dem.

Vi fejrer jul, fordi så bliver Jesus født.

Jesus er det barn, der blev født i en stald for 2013 år siden. Men Jesus er også det levende Guds Ord. Jesus er det Ord, der rører os, når vi hører Juleevangeliet. Jesus er det Ord, der når os i ensomheden, og som fortæller os, at vi er elsket af Gud. Jesus er det Ord, der vækker længslen efter nærvær. Jesus er det Ord, der tænder lys i mørket. Jesus er det Ord, der blev kød og tog bolig iblandt os. Gud er ikke længere en fjern og ukendt magt, som vi ikke kan rumme. Gud er det, som ethvert menneske kan rumme. Og derfor synger vi efter nadveren vers ni af "Mit hjerte altid vanker," der handler om, at netop nu bliver Jesus født i os. Og vi er ikke et fremmed hjem for Guds Ord. Det blev plantet i os ved dåben.